

MOZI

GÓ MŰSORA

Madonna. (Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság politikai napilapja)

Madonna. (Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság politikai napilapja)

GÓ MŰSORA

Varsótól Sanghajig szító kulturfilm pro...

ELŐFIZETÉSEK

4 Lei, 8 Lei, 40 Lei, 3 Lei, 6 Lei

jobb zsidó körökben közvetít a „Globus”

Str. G. Bariffu 16.

erzsaszönyegek és más eladó. Cim a

ó tanítványokat k... Sűrűs ajánlatokat

es ellátásra elfogad... Cantemir (Beóthy

(négyen) zsidó ir... Ertekez-

erkesztőségi munk... Malom ucca 16.

nvvásár! 30 lei, 66 lei, 66 lei, 95 lei, 136 lei, 163 lei, 190 lei, 180 lei

XIV. ÉVF. * 181. SZÁM Cluj—Kolozsvár, 1931. augusztus 13 Csütörtök 5691 ÉV Ab 30

Taxa postala pa tite in numerar No. 224.716-929

Ara 5 lej

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Str. Baron L. Pop (volt Brassai ucca) 18. szám. Telefonszám: 9-77

As Új Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság politikai napilapja

Visd Aurél érdemei

Vlad Aurel, a nemzetiparasztpárti kormány volt kultuszminisztere három ténykedésével tette magát híressé az újabb idők román politikájának történetében.

Ennyi kiváló érdem után csak természetes, hogy most Maniu vezetése alatt háromtagú deputációkereste fel a kiváló politikust, hogy rábírja öt Junian elleni támadásainak visszavonására.

A naiv Népszöveltség

A Népszöveltség főtájkársága átiratlat fordult a leszerelési konferenciára meghívott államokhoz, melyben arra szólítja fel őket, hogy közöljék fegyverkezési adataikat.

Nem: ennyi őszinteséget nem lehet feltételezni róluk. Ha pedig feltételezi valaki, úgy ezt csak naivitása mentheti.

A szovjet új szerelme

Lenin mondotta, hogy ha szükségét látja ennek, akár a nap minden órájában változtatja a taktikáját, Stalin epigonja, még pedig gyöngye epigonja Leninnek, de — úgy látszik — a taktika kérdésében mégis követi az orosz forradalom napóleoni zsenialitását, egykori vezéré.

Az államosítás elmélete

Argetoianu kifejti nézeteit a kapitalista termelés államosításáról

„Az államosításnak semmi keresnivalója nincs a kapitalista társadalomban, míg a kapitalizmus normális fejlődését nem gátolják”

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Új Kelet tudósítójától). Argetoianu pénzügyminiszter és ad interim belügyminiszter néhány nappal ezelőtt a Valeni de Munteni szabadegyetemen az európai gazdasági helyzetről tartott érdekes előadást, amelyet a fővárosi sajtó élénk kommentárokkal kísért.

A kapitalizmus fejlődése szabadságon alapul

— Valeni de Munteban tartott előadásomban nem mint pénzügyminiszter fejttem ki programomat. Mint egyszerű előadó — analizáltam egy tanítványokból álló hallgatóság előtt a pillanatnyi közgazdasági és pénzügyi helyzetet és igyekeztem ebből az analízisből általános törvényeket levonni.

— Tehát a krízis nem tekinthető szórványos és időleges jelenségeknek, hanem ellenkezőleg, olyan ténynek, amely ma már, sajnos, állandósult; annyira, hogy semmi remény a gyógyulásra nem lehetőségs mindaddig, míg a krízis konzolidálására irányuló törekvések is csak pillanatnyi.

Vissza kell állítani a gazdasági egyensúlyt

— Tanulság: ha a kapitalista társadalmi rend fenn akar maradni és én hiszem, hogy fenn kell maradnia, mert nem látok mást, mely helyettesíteni tudja, akkor vissza kell adni számára azt a tökéletes szabadságot, amelynek eddig is örvendett.

— Valamelyes formában a államosítás

periódusa kell hogy elkövetkezzék, amely az államnak nemcsak a kapitalista társadalom irányításában ad majd ugyyszólván határtalan jogokat, de az állam számára nagyjelentőségű kötelezettségekkel is fog járni.

— Igy — mondottam Valeniban — az állam számára új költségvetési koncepció adódik, mert az állam kincseinek adminisztrálását nem lehet teljesen elválasztani a magánvállalatok számadásaitól.

— Az a két pont, amellyel részletesen foglalkozni akarok — folytatta érdekesítő nyilatkozatát Argetoianu —, egyrészt a cselekvési szabadság korlátozása, sőt mellözése a kapitalista társadalomban, másrészt az állam költségvetésének felelőssége a magánvállalatokkal szemben, amely abból az államosításból fakad, mely rövidesen történeti gazdasági életünkben. Lehet hogy család, de mélyen meg vagyok győződve arról, hogy egy civilizált állam sem menekülhet a kettős befolyás alól a gazdasági és pénzügyi politikában, amelyet más körülmények között úgy foghatunk fel, a hogy éppen jónak látjuk.

— Ha valakinek köté van a nyakán — mondotta —, boldondnak kell lennie, ha szerelmeskedni, vagy politizálni akar.

— Ezután a román-francia barátságról tett nyilatkozatát Argetoianu, amelyet tegnap számunkban távirati tudósítás alapján közöltünk.

lat húzódt meg, hogy a megrendelésekkel és az üzleti összeköttetésekkel egyidejűleg még intenzívebbé lehet tenni a németországi kommunista-propagandát — és végül is sikerülni fog Németországban felborítani a helyzetet. Hitlerrel, vagy a hitleristák nélkül.

A vasárnapi népszavazás azonban keserű kudarcot hozott Stalin számára. A német kommunisták igen gyengén teljesítették a parancsot. Sőt egy részük határozottan az „áruló” szocialdemokraták taktikáját követte. A demokrácia ép bírrrel menekült ki a megnövekedésből.

hez nyul. Hogy elejti a német ipari kapitalisták iránt táplált szerelmét és most Franciaország kapitalistáit tiszteli meg az ipari megrendelésekkel. Hogy ezáltal a súlyos válságban vergődő Németországban még jobban elmélyíti a munkanélküliséget? Se baj, hiszen éppen ez a cél. A vasárnapi népszavazáson a kommunista-elvtársak nem viselkedtek valódi forradalmárokhöz méltóan: nem mentek a kampókeresztesekkel. Ergo: hadd növekedjék ismét a német munkanélküliek száma, hiszen ez az, ami igazán „forradalmasít”. Amíg azonban ez megtörténik, addig Stalin a francia kapitalistákra hang szereli át legújabb szerelmét. Mert fő a — taktika.

VILÁG TÜKRE

Párizs és Moszkva

Kilenc hónapig tartott a kereskedelmi háború Franciaország és Oroszország között. Ezen idő alatt a francia kivitel Oroszország felé havi 22 millió frankról 5 millióra esett vissza és a francia külkereskedelmi mérleg deficitje 15 milliárd frankra ugrott fel.

Végso eredményben ez az oka annak, hogy néhány héttel ezelőtt a legnagyobb titokban tárgyalások indultak meg Párizs és Moszkva között a két ország viszonyának barátságosabbá tétele érdekében.

Mint említettük, a tárgyalások a legnagyobb titokban folynak. Erre a titkolózásra a francia kormány meg van a maga jó oka. Tíz év óta az egymást követő francia kormányok egyebet sem tettek, mint a gyűlölet és bizalmatlanság magvát hintették el a francia népben s így csak természetes, hogy ma a francia paraszt és kispolgár leghalásosabb ellenségének a bolsevik Oroszországot tekint. Ezt annál könnyebb volt elérni, mert számosan eme kispolgárok közül éppen a háború előtti orosz kölcsönökön veszítették el vagyonszármájukat, ami kézzelfogható tárgyi alapot is ad ennek a gyűlöletnek.

A francia kormány ennek ellenére tovább építi a hidat Oroszország felé, amelynek első etapja lesz a kereskedelmi szerződés megkötése. Ennek valószínűségét igazolja az a tény, hogy a kormány néhány nappal ezelőtt kereskedelmi attasé nevezett ki moszkvai követségére mellé. Még beszédesebb bizonyíték a tárgyalások előrehaladott volta az a ma érkezett távirati hír, amely szerint Oroszország a Németországnak szánt ipari megrendelések jelentős részét Franciaországnak adja át és ebből a célból már a közeli napokban egy szovjet kereskedelmi bizottságot küld Párizsba.

A kormányon belül Francois-Poncet volt az, aki az aktív orosz-barát politikát sürgette. A gazdasági miniszter — akit éppen most neveztek ki berlini követnek, — ama kevesek közé tartozik Franciaországban, akik tullanak hazájuk határain és a világot nemcsak politikai, de gazdasági szempontból is figyelik. Francois-Poncet tudvaleg

Befejezés előtt a Lőrinczy-ügy rendőri nyomozása

Tizenöt hamis betétkönyvvel operált és legjobb barátaitól csalt ki milliókat Lőrinczy

Győry Győzöt szerdán három órán keresztül hallgatták ki a rendőrségen a homályos részletek ügyében. Oroszországban van-e Lőrinczy, vagy megtévesztésül küldte a sorocai táviratot?

Mára várják a Segesvárra küldött betétkönyvet és az ügyet átteszik az ügyészséghez

Cluj-Kolozsvár, augusztus 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Lőrinczy-ügy ma már hatalmas aktacsomóvá nőtt a rendőrség bünyűügyi osztályánál és az aktából perceről-percere a legképtelenebb szélhámosságok adatai kerülnek nyilvánosságra. Lőrinczy hosszú idő óta a legnagyobb körültekintéssel az emberek egész tömegét rántotta be „üzleteibe”. Valóságos titkos laboratóriumot rendezett be magának az Auto Glob nevű vállalatnál. Lőrinczy, ahol ördögi ravaszsággal követte el sorozatos hamisításait. A betétkönyvek hamisítását olyan művészi tökélyre vitte az Oroszországba szökött bankigazgató, hogy a betétkönyvek egész tömegével manipulálhatott egyszerre, a fölfedeztetés veszélye nélkül. A botrány kirobbanása óta napról-napra bontakoznak ki az ügy részletei és a rendőri nyomozás egyre jobban tisztázza Lőrinczy obskurus üzleti dolgait.

Egy láda és két csomag

Draghiciu Aurel rendőrigazgató irodájában egy láda és két nagy doboz ékeskedik az állványon. A ládán és a csomagokon a hatósági pecsét diszeleg.

Látják ezeket a csomagokat — kérde a bünyűügyi osztály igazgatója. — Ezekben a csomagokban bennfoglaltatnak Lőrinczy ügyei. Az összes „üzletek”, amelyeket a bankon kívül bonyolított le az Auto Globnál levő iróasztala mellett. Olyan kuszált és érthetetlen aktacsomó ez, amelyen a leggyakorlottabb üzletemberek sem tudnak eligazodni. Az egész csomagot átküldöm az ügyészséghez, ahol hatósági könyvszakértő kell, hogy kihámozza a papirokból Lőrinczy agyafurtt üzleteit...

15 betétkönyv

A nyomozás menetében minden lépésnél új szenzációk adódnak.

Az Auto Globnál nem kevesebb, mint tizenöt betétkönyvet találtak.

A nyomozásnak nem legkönnyebb feladata megállapítani azt, hogy kiket csapott be a betétkönyvekkel ezzel a tömegével Lőrinczy. 15 betétkönyv meghamisításával milliókat vághatott zsebre a szökött igazgató.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árleszállítás a piacon

Meredith: Az önző, két kötetben	272 L
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban	204 L
Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet	340 L
Apuleius: Az aranyzámár	136 L
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget	272 L
Hatvány: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet	435 L
Maupassant: Erős mint a halál	40 L
France: Próbabábu	45 L
Strindberg: Az apa, A pajtások, Julia kisasszony	45 L
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége	75 L
Zola: Jó polgári koszt	35 L
Zola: Pénz	102 L
Gábor Andor: Hát Pillangó	45 L
Jack London: A vén halász meséi	95 L
Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként	20 L
Heltai Jenő: Álmodó háza (füzve)	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret (füz.)	44 L
P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.)	64 L
Bibó Lajos: Kétkeltű szerelem (füzve)	44 L
Krudy: Boldogult ifjúkorom	64 L
Renard: Fléhambeau urból baillius lesz (füzve)	44 L

Kapható:

Uj Kelet könyvosztályában

Vidékére utánnéttel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Nem érdektelen az sem, hogyan működött legjobb ismerősei között. Lőrinczy nem sajnálta barátait. Jellemző a visszaélések hosszú sorozatára az a szélhámosság, ahogyan gróf Wass Endrét és gróf Horváth Toldyht becsapta. Itt mintegy 4-5 millió lejt szélhámoskodott össze Lőrinczy. Most egy 1 millió 200 ezer lejes tétel történetét írjuk le.

„En majd elintézem...”

Egy napon gróf Wass Endre elmondja unokaöccsének, gróf Horváth Toldynak, hogy be akar fizetni a Kereskedelmi Hitelintézetnek egymilliókétszáz ezer lejt. Megkéri Toldy grófot, kézbesítse a banknak az összeget. At is adja a hatalmas summát és Toldy elindul a bankhoz, hogy a pénzt befizesse.

Találkodik közben Lőrinczyvel. — Pórává mész méltóságos ur? — Megyek hozzátok, hogy befizessek Endréért egymilliókétszáz ezer lejt. — Add ide — mondja Lőrinczy — én majd elintézem.

Lőrinczyvel szemben a bizalom teljes. Gróf Horváth Toldy átadja a pénzt Lőrinczynek.

Lőrinczy el is intézte...

Milliók... milliók... milliók...

Ismerősök, jóbarátok, rokonok hosszú sora esett áldozatul Lőrinczynek. Sok milliós szélhámososságról van itt szó. Gróf Horváth Toldy bevallási szerint

két és félmillió lejjel „uszik” Lőrinczyvel, gróf Wass Endre károsodása kétmilliónyolcszáz ezer lejt.

A rejtélyes menekülés

Hogyan menekült Lőrinczy és ki segítette elő útját? Ez a nyomozás legnagyobb rejtélye. A rendőrség rövidesen befejezi az ügy előzetes nyomozását és majd az ügyészségi vizsgálat fogja megállapítani azt, hogy kiknek állt érdekében Lőrinczy eltűnése. Arra az apróhirdetésre is fény derül majd, amely a kolozsvári napilapokban látott napvilágot. „Csurika! Minden rendeződött. Szabad az út, azonnal jöjjen Ilkájához”. A Győry-család helyezte el ezt a hirdetést a lapokban. Csurika: Lőrinczynek családi beceneve volt, Ilka pedig Lőrinczy kislánya. Minden rendeződött! Szabad az út!...

Rejtélyes szavak, amelyeknek különös összefüggése lehet Lőrinczy menekülésével. Apósa, Győry Viktor-Győző, azt állítja, hogy ezzel a hirdetéssel a családra akarták Lőrinczy figyelmét felhívni. Attól tartottak, hogy a bankigazgató öngyilkosságot akar elkövetni, de majd Ilka leányának nevére magához tér és visszajön családjához.

Autót Ujszékelyre

A menekülés rejtélyéhez tartozik az is, hogy pénteken délelben az após gróf Horváth Toldi társaságában autót akart Lőrinczy nyomára indulni. Csü-

és még mindig a legnagyobb homály fedi azt, hogy hová fordította Lőrinczy ezeket a milliókat. Leveleiben, amelyeket, mint a tények igazolják, hazugságokkal töltött meg, dr. Lenghel fiatal orvosra utal, akinél állítólag egymilliókétszáz ezer leje van. Hamarosan feltűnt az érdekelteknek ez az állítás. Dr. Lenghel fiatal, gazdagnak nem mondható ember, akinél a számitó Lőrinczy aligha látta volna biztosítottat ezt a pénzt. És ki is derült, hogy nem Lenghel tartozik Lőrinczynek, hanem megfordítva: Lőrinczy rántotta be Lenghelt. Az orvos lényegesen kisebb kölcsönt kapott uszarakamatra Lőrinczytól, váltófedezet mellett. Minden prolóngálásnál Lenghel új váltókat adott és

Lőrinczy ilyen esetekben mindig otthon felejtette a régi váltókat.

Lőrinczyben, amint már mondtuk, a bizalom teljes volt.

Majd egyszer elszámolunk — nyugtatta meg a fiatal orvost. — aki mind a mai napig sem látta szabályosan elrendezett váltóit.

Hogy miként manipulált ezekkel a váltókkal később Lőrinczy, hogy hol és milyen körülmények között számította le azokat, az majd a lepecsételt aktacsomókból fog kitudódni. Addig pedig Lőrinczy szépen elhelyezkedik Szovjet-Oroszországban...

Ha csak az Oroszországba való menekülés híre, a sorocai rendőrséghez juttatott levél nem éppen olyan megtévesztés, mint amilyen megtévesztés a Kolozsvárra küldött levelekre is rábizonyult...

törtökön este utazott el Lőrinczy, Győry és gróf Toldi pénteken délelben indultak el az udvarhelymegyei Ujszékely községbe. Pénteken este felkeresték a község unitárius lelkészét. A lelkészhez csak Győry ment be, míg Toldi kint maradt az autónál.

— Volt itt, de már elment — mondotta Győry a kint várakozó Toldinak. Átmentek ezután Lőrinczy családi házába. Toldi itt is a kapuban várt a volán mellett. Győry bement érdeklődni.

— Itt sipcs. Innen is elment. Átmentek Segesvárra is. Lőrinczy már Segesvárról is elment.

Ez történt pénteken. Toldi gróf, aki milliókkal volt érdekelve, mindent elhitt. És az autó (gróf Toldi hatalmas Daimler kocsija), visszaindult Kolozsvár felé.

Vasárnap pedig levelek érkeznek Lőrinczytól Kolozsvárra. A leveleket szombati dátummal írta Lőrinczy. Honnan küldte ezeket a leveleket a szökött bankvezér?

Es itt plauzibilissá válik a kérdés: miért hagyta a ház előtt várni Győry a

Olcso Balzac és Dickens könyvek

Balsac: Kispolgárok I-IV. kötet 120
Balsac: Goriot apó I-II. kötet 70
Dickens: Pickwick Klub I-IV. kötet 120
Dickens: Odon ritkaságok boltja I-II. kötet 70

Dickens: Nagy várakozások I-II. kötet 793 oldal

Az Atheneum olcso könyvek

Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal

Pourtales: Liszt Ferenc élete 248 oldal

Szinyai Zoltán: Aranykarika kötet

Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve 54

Sinclair Lewis: Wrenn urunk kötet 54

Julien Green: Adrienne füzve 54

Julien Green: Adrienne kötet 54

Kaphatók az

az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (bélyegben is), vagy utóvétel.

grótot? Miért nem akarta Győry, hogy a gróf is megnézzze, nincs-e ott az ember, aki öt milliókkal megkárosította?

Eltűnik az apóshoz küldött levél

Egy másik rejtély: megirtuk, hogy Lőrinczy Győry Győzőnek is küldött levelet. Ez a levél nyomtalanul eltűnt. Győry állítása szerint a levelet átadta leányának és az elveszett.

Különös, hogy ez a levél egyszerűen elveszett. Olyan levél, mely attól a családtagtól érkezett, akiről nem lehet tudni, hogy él-e még, vagy öngyilkosságot követett el...

Ezre a különös momentumok kell, hogy tereledjék a nyomozás gyömlé.

Az ügy homályos részletei közül egézen csokorra valót lehetne kiragadni.

A rendőrségnél levő iratsomó sok mindent fog megmagyarázni és abból állapítja meg a nyomozás: milyen háttérre van ennek a bünyűgynek, mely még mindig homályos és felderítetlenül maradt részletekbe burkolódik...

Győry Győző kihallgatás

Szerdán délután Draghiciu rendőrigazgató órákon keresztül hallgatta ki Győry Győzöt úgy a levél eltűnése, mint az apróhirdetés és a rejtélyes autó ügyében. A kihallgatás az esti órákban ért véget, amikor is Győry elhagyta a rendőrség épületét. Ertesüléseink szerint a rendőrség már be is fejezte a nyomozást és mégcsak a Segesvárra küldött detektív visszaérkezését várják, aki magával hozza a nyolcszáz ezer lejről szóló bankbetétről szóló könyvecskét.

Csütörtök délelőtt az ügy aktáit átteszik az ügyészségre. Az ügyészségi vizsgálatra hárul tehát az a feladat, hogy Lőrinczy obskurus üzleteire és a betétkönyvekkel kapcsolatban elkövetett anomáliáira fényt derítsen.

A sorocai rendőrség távirata

Szerdán a rendőrség megkapta a sorocai rendőrhivatal táviratát, amely a következőképpen erősíti meg Lőrinczynek Oroszországban való szökéséről szóló telefonjelentést:

„Tegnap, augusztus 10-én, a Dnyeszteren át állítólag Ukrajnába szökött Lőrinczy Mózes kolozsvári Minerva ucca 3. II. emelet 5 ajtó alatti lakos, aki a rendőrségnek hagyott levelében azt állítja, hogy öngyilkosságot fog elkövetni”.

Igy szól a sorocai rendőrség távirata, mely ilyenformában sokkal kevésbé konkrét, mint a keddi telefonjelentés. Részletes értesítés még ebben az ügyben nem érkezett és most már valóban problematikus, hogy Lőrinczy Oroszországba szökött-e, vagy pedig valahol az országban bujdosik. Fantasztikus, hogy Lőrinczy éppen Oroszországban akart öngyilkosságot elkövetni. Talán kancsukával...

A rendőrségi nyomozás befejezése után az elismerés illeti meg Draghiciu rendőrigazgatót, aki teljes energiával és nagy ügybuzgalommal rövid időn belül fényt derített a Lőrinczy-ügy néhány nagyon is homályos részletére.

Párizs, vazás er keltett a ezt a hat kenő nélk jegyforga és deviza kedett. Általán nyugodtak kezik. En nyujt az szág — a nagyarány

Francia leggazdag Csak éppe úgyi atm ésKelet-Eu legét-Eu ruházások lékezetes, a francia legélénkebl keleteurópa érdeklődést hozta Briá lönböző re Franciaors Ezek a reg a délkelete ték volna. k politikai k szerint, mo lalkozik ez alakult meg erősen fran Agrárhiteli

amelynek államokna állítására, közli hitel lünk, iger hogy a N ilven hite Románián

A Jugoszl hírek szerint gyon komoly nyeges agrár zóan már me derben foly nak összefüg utóbbi száma lyei szerint belül rends mennyiben S a parlament

Ezek szeri hogy a közel be a kelet- mok gazdasá masztó válsá ra nehezedik ha a Nemzetk Franciaország ezekbe az áll

Franciaors tiki töre agrárállam gionális sze délkel

MEGJEL SALAMON I NINCS M

Ára:

40 le

és por Utánvételle

A porosz népszavazás első pozitív eredménye:

Franciaország megkezdi újabb nagyarányú tőkekihelyezéseit

A francia tőke elsősorban a keleteurópai államokba kezdi meg a tőkeexportot

Párizs, augusztus 12. A porosz népszavazás eredménye általános megnyugvást keltett a nemzetközi pénzpiacon. Fokozta ezt a hatást az, hogy Németországban zökkenő nélkül sikerült visszaállítani a bankjegyforgalmat és a birodalmi bank arany- és devizaállománya örvendetesen emelkedett.

Általános az a feltevés, hogy most már nyugodtabb atmoszféra és korszak következik. Ennek a feltevésnek alapos tápot nyújt az a körülmény, hogy Franciaország — a jelek szerint — ismét hozzáfog nagyarányú tőkekihelyezési akciójához.

Nemzetközi Agrárhitelintézet

Franciaország ma kétségkívül Európa leggazdagabb és legtőkeesebb országa. Csak éppen nyugodt politikai és pénzügyi atmoszférára van szüksége Közép- és Kelet-Európának ahhoz, hogy tőkefelőlegét ezeken a tájakon helyezze el beruházások és kölcsönök formájában. Emelkeztes, hogy néhány hónappal ezelőtt a francia politika és a francia tőke a legélénkebb érdeklődést mutatta a délkeleteurópai agrárállamok iránt. Ezt az érdeklődést Franciaország harmóniába hozta Briand Pán-Európa-tervével. Különböző regionális szerződésekkel akarta Franciaország előkészíteni Pán-Európát. Ezek a regionális szerződések elsősorban a délkeleteurópai agrárállamokat érintették volna. Franciaország, igen megbízható politikai körökből származó értesülések szerint, most ismét a legélénkebben foglalkozik ezzel a kérdéssel. A tavasszal alakult meg francia kezdeményezésre és erősen francia égisz alatt a Nemzetközi Agrárhitelintézet.

amelynek az a célja, hogy az agrárállamoknak, gazdasági életük talpraállítására, hosszabb lejáratú nemzetközi hiteletet nyújtson. Mint értesülünk, igen komolyan szó van arról, hogy a Nemzetközi Agrárhitelintézet ilyen hiteletet szándékozik nyújtani Romániának, Magyarországnak és Jugoszláviának.

A Jugoszláviából érkező megbízható hírek szerint ennek az országnak is nagyon komoly kilátása van arra, hogy lényeges agrárhitelt kapjon. Erre vonatkozóan már meg is indultak és igen jó mértékben folynak a tárgyalások. Ezzel vannak összefüggésben azok az Uj Kelet legutóbbi számában közölt értesülések, amelyek szerint Jugoszláviában rövid időn belül rendszerváltozásra van kilátás, a mennyiben Sándor király vissza fog térni a parlamentáris kormányzási módszerhez.

Enyhülni fog a válság

Ezek szerint tehát csaknem bizonyos, hogy a közeljövőben lényeges fordulat áll be a kelet- és délkeleteurópai agrárállamok gazdasági helyzetében. Az a nyomászó válság, amely ezekre az országokra nehezedik, legalább is enyhülni fog, ha a Nemzetközi Agrárhitelintézet, illetve Franciaország megkezdi a tőkeexportot ezekben az államokban.

Franciaország régi gazdasági és politikai törekvése az, hogy ezeket az agrárállamokat talpraállítsa és regionális szerződésekkel erősítse meg délkeleteurópai helyzetét.

MEGJELENT

SALAMON LASZLÓ (SALLÓ TAMÁS)
NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ára:
40 lej
és portó
Utánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztálya.

ilyen módon ellensúlyozza a most ugyan inaktuális, de előbb-utóbb újból felbukkanó német-osztrák vámuniós terveket és megtegye az első lépéseket a gazdasági Pán-Európa gyakorlati megvalósulása felé.

Az osztrák kölcsön ügye

Egyidejűleg Ausztria igen fontos lépéseket tett a Népszövetségnél. Az osztrák kormány arra kérte a Népszövetség illetékes fórumait, hogy most fizessék ki a beruházási kölcsön második részét. Ausztria tudvalevőleg tavaly hosszú tárgyalá-

sok után elérte azt, hogy a Népszövetség égisze alatt százmillió dolláros nemzetközi beruházási kölcsönt kapjon. Ebből a százmillió dollárból, illetve 710 millió sillingből eddig 420 millió sillinget kapott meg Ausztria. Ebből a kölcsönrészből Anglia, Amerika, Olaszország részesedtek a legerősebben. A kikötés az volt, hogyha a pénzpiac helyzete alkalmas lesz, Ausztriának pedig szüksége lesz rá, folyósítani fogják a kölcsön további részleteit. Az osztrák kormány ugy találta, hogy

Ausztriának komoly szüksége volna

Mit tartalmaz a román-magyar kereskedelmi egyezmény.

Aláírták a görög-román szerződést is

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint röviden jelentettük, tegnap aláírták a román-magyar kereskedelmi állatkivitel és konzuláris egyezményt. Magyar részről Nickl Alfréd, román részről Grigorcea voltak az aláírók.

Az állatkivitel egyezmény szerint Magyarország megengedi Romániának, hogy élőállatokat bármely irányban mint tranzit-árut keresztülvigye Magyarországon.

Az egyezmény kereskedelmi részében

Magyarország a faexportilletékeket 50 aranycentimesről 35 aranycentimesre csökkenti, 100 kilogramonként Románia javára. Magyarország ezzel szemben tarifaredukciót fog élvezni különböző ipari cikkeknek, mint például lámpák, kandelaberek, cégtáblák, világítóreklámok stb.

A konzuláris egyezményben Románia hozzájárul ahhoz, hogy Magyarország öt konzulátust állítson fel az ország magyarlakta területein.

Ugyancsak a tegnapi napon aláírták Valeni de Munteban a görög-román kereskedelmi szerződést. A kormány nevében Jorga miniszterelnök, görög részről pedig Colas, a görög delegáció vezetője írták alá. A szerződés kedvezményes vámteteleket biztosít a román benzín, nyersolaj, tengeri, tűzifa és állatkivitel számára, ezzel szemben Románia a görögöknek hajózási téren nyújt bizonyos előnyöket és a görög állampolgárok jogviszonyait is rendezi.

A Berkovitz-bank kényszeregyezséget kért,

de 100 százalékos kiegyenlítést ajánlott fel hitelezőinek háromévi lefizetésre

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az ország közvéleményét még mindig erősen foglalkoztatja a bukaresti hatalmas Berkovitz-bank fizetésektelensége, amely, mint már megírtuk, szoros üzleti összeköttetésben állott a legnagyobb német pénzintézetekkel és a legutóbbi külföldi pénzügyi események megrendítették a Berkovitz-bankházat is.

Mint nyilvánvaló volt, a Berkovitz-bank ma reggel az ilfovi törvényszéken benyújtotta kényszeregyezséget kérelmét. A kényszeregyezséget kéres értelmében a bank kötelezi magát, hogy három év leforgása alatt 4 százalékos kamattal teljesítse a követeléseket, mégpedig a következő módon:

Az első év után 15 százalékos, a második év után 35 százalékos, míg a harmadik év után a hátralevő 50 százalékos fizetik ki. A bank igazgatótanácsa a kényszeregyezséget ügyek vitelére Éli, Adolf és Max Berkovitz igazgatókat delegálta, akik kijelentették, hogy személyi és vagyoni garanciát vállalnak arra nézve, hogy a bank a kényszeregyezségben feltüntetett pontokat maradéktalanul teljesíteni fogja.

Egyébként a mérleg aktívája 928 millió 774 ezer 956 lej, míg a passzívja 758 millió 019 ezer 227 lej mutat. A mérleg továbbá kimutatja, hogy január 1-től augusztus 1-ig a banknak 24 millió 186 ezer 110 lej vesztesége volt. A betétek összege 346 millió 115.980 lej tesz ki és a bankban idegen valutában 32 millió 842.500 lej fekszik.

Különben a Berkovitz-bank kényszer egyezséget kérelmét az állam jár a legjobban, mert a banknak pusztán illeték fejében 6 millió 493.113 lej kell fizetnie. A bank betétesei ma este 6 órára értekezletet hívtak össze, hogy megbeszéljék állásfoglalásukat és döntsenek a további magatartásukról. Egyébként

a bukaresti pénzpiac eme események dacára is nyugodtnak nevezhető, annál is inkább, mert a kormány újabb nyilatkozatai szerint semmiféle bankforgalmi korlátozásra nincs szükség és ilyeneket nem is szándékoznak életbeléptetni.

A Berkovitz-bank egyike Bukarest legrégebb pénzintézeteinek. A bankot a jelenlegi tulajdonosoknak édesapja, I. Berkovitz alapította. A bank jelenleg három fivérnek: Éli, Adolf és Max Berkovitznak tulajdonát képezi, ez utóbbi Párizsban a bank ottani fiókját vezeti.

Az öreg Berkovitz pénzváltó üzlet formájában alapította meg bankját, mely a Lipsceani utcában, a Banca Nationalával szemben, a jelenlegi Banca Generala első emeletén volt elhelyezve. Az első szoba volt az iroda, a lakás többi részében meglehetősen népes családja lakott.

Október 10-én szerelnek le az önkéntesek

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). A hadügyminisztérium közlése szerint az önkéntesek október 10-én fognak leszerelni. A később bevonultak ugyanannyival a később fognak leszerelni. Azok, akik a

ővatos pénzügyi műveletek segítségével Berkovitz respektábilis vagyont gyűjtött magának. A pillanatnyi konjunktúrát felismerve, arra a meggyőződésre jutott, hogy legjobban a Banca Nationala részvények vásárlásával alapíthat vagyont. Ez volt kezdete meggazdagodásának és halála után fiai tovább építették a vagyont, hatalmas arányú üzletekkel. A pénzváltó üzlet rövid idő alatt jelentős tranzakciókat lebonyolító, virágzó magánbank lett, amelyet családi érdekből 1926-ban részvényszássá alakítottak át és ugy az országban, mint a határokon túl, tekintélyes reputációt szereztek a pénzintézetnek. Egyébként apjuk pénzügyi politikáját vitték tovább azzal, hogy nagy számban vásároltak ingatlanokat. Így a bank és tulajdonosai ugy szerepelnek, mint a főváros leggazdagabb ház- és földbirtokosai.

Betiltották a tanítók országos kongresszusát

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. A közoktatásügyi minisztérium közölte a lelkészekkel, valamint a tanítókkal, hogy a jövőben nem engedélyezi semmiféle testületi gyűlésük megtartását, ha ahhoz előzőleg nem kéri ki a miniszté-

rium hozzájárulását. Ilyenformán betiltja a tanítók szeptember 1-re összehívott kongresszusát, amelynek megtartására elmulasztották a közoktatásügyi minisztérium hozzájárulását megszerelni.

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

Í I Z E S S E
Pontosan előfizetés!

egy újabb nagyobb beruházási kölcsönre és ezért 250 millió silling további hitelt kért.

A Népszövetség illetékes fórumai már foglalkoztak is Ausztria kérésével és elhatározták, hogy kiküldenek egy bizottságot Ausztriába. Ez a bizottság fogja megvizsgálni az osztrák viszonyokat és azután szakvéleményt ad arról, hogy lehet-e most Ausztriának 250 millió sillinget adni.

A porosz népszavazás első pozitív eredménye:

Franciaország megkezdi újabb magyarányu tőkekihelyezéseit

A francia tőke elsősorban a keleteurópai államokba kezdi meg a tőkeexportot

Párizs, augusztus 12. A porosz népszavazás eredménye általános megnyugvást keltett a nemzetközi pénzpiacon. Fokozta ezt a hatást az, hogy Németországban zökkenő nélkül sikerült visszaállítani a bankjegyforgalmat és a birodalmi bank arany- és devizaállománya örvedetesen emelkedett.

Általános az a feltevés, hogy most már nyugodtabb atmoszféra és korszak következik. Ennek a feltevésnek alapos tápot nyújt az a körülmény, hogy Franciaország — a jelek szerint — ismét hozzáfog magyarányu tőkekihelyezési akciójához.

Nemzetközi Agrárhitelintézet

Franciaország ma kétségkívül Európa leggazdagabb és legtőkeerősebb országa. Csak éppen nyugodt politikai és pénzügyi atmoszférára van szüksége Közép- és Kelet-Európának ahhoz, hogy tőkefelöltés ezeken a tájakon helyezze el beruházásokat és kölcsönök formájában. Emelkeztes, hogy néhány hónappal ezelőtt a francia politika és a francia tőke a legélénkebb érdeklődést mutatta a dél-keleteurópai agrárállamok iránt. Ezt az érdeklődést Franciaország harmóniába hozta Briand Pán-Európa-tervével. Különböző regionális szerződésekkel akarta Franciaország előkészíteni Pán-Európát. Ezek a regionális szerződések elsősorban a délkeleteurópai agrárállamokat érintették volna. Franciaország, igen megbízható politikai körökből származó értesülések szerint, most ismét a legélénkebben foglalkozik ezzel a kérdéssel. A tavasszal alakult meg francia kezdeményezésre és erősen francia égisz alatt a Nemzetközi Agrárhitelintézet.

amelynek az a célja, hogy az agrárállamoknak, gazdasági életük talpraállítására, hosszabb lejáratu nemzetközi hitelek nyújtson. Mint értesülünk, igen komolyan szó van arról, hogy a Nemzetközi Agrárhitelintézet ilyen hitelek szándékozik nyújtani Romániának, Magyarországnak és Jugoszláviának.

A Jugoszláviából érkező megbízható hírek szerint ennek az országnak is nagyon komoly kilátása van arra, hogy lényeges agrárhitelt kapjon. Erre vonatkozóan már meg is indultak és igen jó mértékben folynak a tárgyalások. Ezzel vannak összefüggésben azok az Uj Kelet legutóbbi számában közölt értesülések, amelyek szerint Jugoszláviában rövid időn belül rendszerváltozásra van kilátás, a mennyiben Sándor király vissza fog térni a parlamentáris kormányzási módszerhez.

Enyhülni fog a válság

Ezek szerint tehát csaknem bizonyos, hogy a közeljövőben lényeges fordulat áll be a kelet- és délkeleteurópai agrárállamok gazdasági helyzetében. Az a nyomászó válság, amely ezekre az országokra nehezedik, legalább is enyhülni fog, ha a Nemzetközi Agrárhitelintézet, illetve Franciaország megkezdi a tőkeexportot ezekben az államokba.

Franciaország régi gazdasági és politikai törekvése az, hogy ezeket az agrárállamokat talpraállítsa és regionális szerződésekkel erősítse meg délkeleteurópai helyzetét.

MEGJELENT SALAMON LÁSZLÓ (SALLÓ TAMÁS) NINC S M Á S M E G O L D Á S

Ára: 40 lej
Esimü tanulmánykötete a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Minden intellektuális embernek, minden a kor győtrő problémáival foglalkozó embernek el kell olvasnia!
Utánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztály.

ilyen módon ellensúlyozza a most ugyan inaktuális, de előbb-utóbb újból felbukkanó német-osztrák vámuációs terveket és megtegye az első lépéseket a gazdasági Pán-Európa gyakorlati megvalósulása felé.

Az osztrák kölcsön ügye

Egyidejűleg Ausztria igen fontos lépéseket tett a Népszövetségnél. Az osztrák kormány arra kérte a Népszövetség illetékes fórumait, hogy most fizessék ki a beruházási kölcsön második részét. Ausztria tudvalevőleg tavaly hosszú tárgyalás

sok után elérte azt, hogy a Népszövetség égisze alatt százmillió dolláros nemzetközi beruházási kölcsönt kapjon. Ebből a százmillió dollárból, illetve 710 millió szillingből eddig 420 millió szillinget kapott meg Ausztria. Ebből a kölcsönrészéből Anglia, Amerika, Olaszország részesedtek a legerősebben. A kikötés az volt, hogyha a pénzpiac helyzete alkalmas lesz, Ausztriának pedig szüksége lesz rá, folyósítani fogják a kölcsön további részleteit. Az osztrák kormány úgy találta, hogy Ausztriának komoly szüksége volna

Mit tartalmaz a román-magyar kereskedelmi egyezmény.

Aláírták a görög-román szerződést is

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint röviden jelentettük, tegnap aláírták a román-magyar kereskedelmi állatkiviteli és konzuláris egyezményt. Magyar részről Nickl Alfréd, román részről Gri-gorcea voltak az aláírók.

Az állatkiviteli egyezmény szerint Magyarország megengedi Romániának, hogy élőállatokat bármely irányban mint tranzit-árut keresztülvigye Magyarországon.

Az egyezmény kereskedelmi részében

Magyarország a faexportilletékeket 50 aranycentimesről 35 aranycentimesre csökkentti, 100 kilogrammonként Románia javára. Magyarország ezzel szemben tarifaredukciót fog élvezni különböző ipari cikkeknel, mint például lámpák, kandelaberek, cégtáblák, világítóreklámok stb.

A konzuláris egyezményben Románia hozzájárul ahhoz, hogy Magyarország öt konzulátust állítson fel az ország magyarlakta területein.

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

Í L Z E S S É pontosan előfizetését!

egy újabb nagyobb beruházási kölcsönre és ezért 250 millió szilling további hitelt kért.

A Népszövetség illetékes fórumai már foglalkoztak is Ausztria kérésével és elhatározták, hogy kiküldenek egy bizottságot Ausztriába. Ez a bizottság fogja megvizsgálni az osztrák viszonyokat és azután szakvéleményt ad arról, hogy lehet-e most Ausztriának 250 millió szillinget adni.

Ugyancsak a tegnapi napon aláírták Valeni de Munteban a görög-román kereskedelmi szerződést. A kormány nevében Jorga miniszterelnök, görög részről pedig Colas, a görög delegáció vezetője írták alá. A szerződés kedvezményes vámteteleket biztosít a román benzin, nyersolaj, tengeri, tűzifa és állatkivitel számára, ezzel szemben Románia a görögöknek hajózási téren nyújt bizonyos előnyöket és a görög állampolgárok jogviszonyait is rendezti.

A Berkovitz-bank kényszeregyezségeit kért,

de 100 százalékos kiegyenlített ajánlott fel hitelezőinek háromévi lefizetésre

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az ország közvéleményét még mindig erősen foglalkoztatja a bukaresti hatalmas Berkovitz-bank fizetéseképtelensége, amely, mint már megírtuk, szoros üzleti összeköttetésben állott a legnagyobb német pénzintézetekkel és a legutóbbi külföldi pénzügyi események megrendítették a Berkovitz-bankházat is.

Mint nyilvánvaló volt, a Berkovitz-bank ma reggel az ilfovi törvényszéken benyújtotta kényszeregyezségi kérését. A kényszeregyezségi kérés értelmében a bank kötelezi magát, hogy három év leforgása alatt 4 százalékos kamattal teljeszen kifizeti a betéteket, még pedig a következő módon:

Az első év után 15 százalékos, a második év után 35 százalékos, míg a harmadik év után a hátralévő 50 százalékos fizetik ki. A bank igazgatótanácsa a kényszeregyezségi ügyek vitelére Éli, Adolf és Max Berkovitz igazgatókat delegálta, akik kijelentették, hogy személyi és vagyoni garanciát vállalnak arra nézve, hogy a bank a kényszeregyezségben feltüntetett pontokat maradéktalanul teljesíteni fogja.

Egyébként a mérleg aktívája 928 millió 774 ezer 956 lej, míg a passzívja 758 millió 019 ezer 227 lej mutat. A mérleg továbbá kimutatja, hogy január 1-től augusztus 1-ig a banknak 24 millió 186 ezer 110 lej vesztesége volt. A betétek összege 346 millió 115.980 lej tesz ki és a bankban idegen valutában 32 millió 842.500 lej fekszik.

Különbben a Berkovitz-bank kényszeregyezségi kérésénél az állam jár a legjobban, mert a banknak pusztán illeték fejében 6 millió 493.113 lej kell fizetnie. A bank betétesei ma este 6 órára értekezletet hívtak össze, hogy megbeszéljék állásfoglalásukat és döntsenek a további magatartásukról. Egyébként

a bukaresti pénzpiac eme események dacára is nyugodtnak nevezhető, annál is inkább, mert a kormány újabb nyilatkozatai szerint semmiféle bankfoglalmi korlátozásra nincs szükség és ilyeneket nem is szándékoznak életbe léptetni.

A Berkovitz-bank egyike Bukarest legrégibb pénzintézeteinek. A bankot a jelenlegi tulajdonosoknak édesapja, I. Berkovitz alapította. A bank jelenleg három fivérnek: Éli, Adolf és Max Berkovitznak tulajdonát képezi, ez utóbbi Párizsban a bank ottani fiókját vezeti.

Az öreg Berkovitz pénzváltó üzlet formájában alapította meg bankját, mely a Lipszani utcában, a Banca Nationalával szemben, a jelenlegi Banca Generala első emeletén volt elhelyezve. Az első szoba volt az iroda, a lakás többi részében meglehetősen népes családja lakott.

Óvatos pénzügyi műveletek segítségével Berkovitz respektábilis vagyont gyűjtött magának. A pillanatnyi konjunktúrát felismerve, arra a meggyőződésre jutott, hogy legjobban a Banca Nationala részvények vásárlásával alapíthat vagyont. Ez volt kezdete meggazdagodásának és halála után fiai tovább építették a vagyont, hatalmas arányu üzleteikkel. A pénzváltó üzlet rövid idő alatt jelentős tranzakciókat lebonyolító, virágzó magánbank lett, amelyet családi érdekből 1926-ban részvénytársasággá alakítottak át és ugy az országban, mint a határokon túl, tekintélyes reputációt szereztek a pénzügyi politikáját vitték tovább azzal, hogy nagy számban vásároltak ingatlanokat. Így a bank és tulajdonosai ugy szerepelnek, mint a főváros leggazdagabb ház- és földbirtokosai.

Október 10-én szerelnek le az önkéntesek

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). A hadügyminisztérium közlése szerint az önkéntesek október 10-én fognak leszerelni. A később bevonultak ugyanannyival később fognak leszerelni. Azok, akik a

tiszti iskolát elvégezték, október 10-én megkezdik a hadnagyi vizsga letételét. Akik a vizsgát nem teszik le sikerrel, azok azzal a ranggal szerelnek le, amelyet egyéves szolgálatuk alatt éltek.

Betiltották a tanítók országos kongresszusát

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. A közoktatásügyi minisztérium közölte a lelkészekkel, valamint a tanítókkal, hogy a jövőben nem engedélyezi semmiféle testületi gyűlést megtagadását, ha ahhoz előzőleg nem kéri ki a miniszté-

rium hozzájárulását. Ilyenformán betiltja a tanítók szeptember 1-re összehívott kongresszusát, amelynek megtartására elmulasztották a közoktatásügyi minisztérium hozzájárulását megszerelni.

Két lej gyertyagyújtáskor...

Cluj-Kolozsvár, augusztus 12.

Neuberger Zsigmondné, árvák és elhagyottak nagyasszonya, meghívott, néz szem meg a skatulyáit. A skatulyákról már szó volt az Uj Keletben. Péntek esti gyertyagyújtáskor ebbe hajtják zsidó asszonyok a két lejeiket, hogy az ilyen módon összegyűlt pénzen alimentálni lehessen az aggmenházat.

Fehérszegélyű kék patikadobozok a kegyes kis skatulyák. Csak a felírás nem doktori, hanem zsolttári: „Ne dobj el magadtól, ó Istenem öregségemre; erőim ha megtörnek, ó el ne hagyj!” Ezer ilyen skatulya van immár kihelyezve Kolozsvár periferiáin a szegényeknél, Napszámosok, uccai és piaci árusok, házalók, szolgák, munkások asszonyai zsidó hűséggel teszik a két lejt a skatulyába péntek este. Még ötszáz darabot akar a nagyasszony a városban, a polgárság között elhelyezni. Remélhetőleg ezeket a köröket is magukra eszméleti a zsolttár szava és pénteken, ha nem is gyujtanak gyertyát, adakozni fognak. Öregségükre fognak gondolni. Mindnyájunkat érhet baleset. Olyan az idők járása, hogy erre mindnyájunknak bizony gondolnunk kell. . .

A szegények nemhogy elfogadják, hanem egyre-másra kérik a skatulyákat. Eljönnek a Napközi Otthonba, hogy lássák, mire fordítják a gyertyagyújtás kicsi áldozati pénzeit. És a látottaktól megvannak indulva.

Engem is megindítottak. Még csak 4 ápolta van a menházak: négy asszony. A tornácra ülnek, sütkéreztetik magukat, kézimunkáznak, az egyik, talán a legidősebbik, imakönyvből mélyed: Gartner Jakabné. Férje „dájén” volt egykor Kápolnokmonostoron, messze vidéken híres talmudista. Első feleségétől egyetlen gyermeke, Ritka eset. Legjobb éveit és energiáit nem kötötte le a gyermeknevelés és sokat tanult és sokat tanított.

— Tessék csak megérdeklődni — szölt a görnyedt, sovány teremtés nemes büszkén — tessék csak megtudakolni, ki volt az én emberem, pihenjen békességben Eden kertjében! Micsoda érdemeket jutalmazott az Ur, amikor megengedte, hogy negyvenhat esztendeig terjessze a Tórárt, papokat, saktereket, tudós, jámbor „bal bész”-okat nevelt a mi népünknek. Gondolja meg, Mojsze rabbénú csak negyven évig vezethette a zsidó népet, de ő negyvenhat álló esztendeig! Biztos, hogy ott főtt a zsidó nép nagyjai mellett ül és biztos, hogy a sechina fényeskedik neki!

Megsimogattam csontos, aszott kezét a jámbor, istenes asszonynak és megkérdeztem, szereti-e ezt a helyet itt.

— Bis hundert und zwanzig!
Azért fontos neki a százhusz esztendő, mert a mostoha fiától való unokáit akarja látni „örömben és egészségben”.
Más típus Zsoldos Józsefné, főkalauz özvegye. Öszhaju, életrelvő, beszédes asszonyka. Ő is büszke az urára.

— Kérem, ha Ferenc József öfelsége Erdélybe jött, mindig az én uramat rendelték be vasutkiszérőnek. Maga volt a megszemélyesített pontosság, a rend és a hivatali lelkiismeret. Ennek örülni kellett kérem, nagyon kellett örülni, mert a zsidókat általában a megszemélyesített slamposságának szokták feltüntetni.

— Az antiszemiták!
— No, no — mondja higgadságra intve —, többé-kevésbé majdnem mindnyájan antiszemiták azok, akik nem tartoznak hozzánk, tessék elhinni. Eppen ezért vigyáznunk kell a becsületünkre. Az

Olcsó könyvadás!

Benamy Sándor: Kajüt	30 lej
Kistemaerckes Váltot elülfogat	66 lej
Cocteau A párizsi fiu	66 lej
Mikó Jenő: Madárka	66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor	95 lej
Benoit: Táncozó	136 lej
Jarno: Börtön	163 lej
Komor: Fischmann S. Utoda	190 lej
Edgar Allan Poe: Artur Gordon Pym	40 lej
Wells: A püspök elke	180 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete	

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

uram, kérem, nyugodjék békében, tudott vigyázni egyképpen az egyéni és a zsidó becsületre.

A másik két asszony is ilyen szívesen diskurálgatott, de ők realisabbak, nem a multról, hanem az itteni ellátottságukról beszéltek, nyugodalmas élettalkonyukról. A refrén pedig:

— Az a magasságos, jó Isten áldja meg Neubergerné nagyságát mind a két kezével!

Meg lehetnek elégedve. Az ebédlőjük és ha az időjárás nem engedi meg nekik az udvaron való tartózkodást, társalgójuk, a tanásterem egy elkülönített részén van elhelyezve. Most teritettek nekik. Fehérvászon terítők, egyszerű izléses terítők, a legjobb penzióban sem követelhet nekik különben.

A mai ebéd az egyszerűbbek közé tartozott: almaleves, izes palacsinta és gyümölcs, Megvendégelték; minden udvariasság nélkül mondhatom, kitűnő volt. Kér-

dem, mibe kerül? Pontosan kiszámították, tételről-tételre: 1 és fél kiló kenyér 9 lej, 7 tojás 10 lej, alma (saját termés), 20 deka cukor 8 lej, félkiló liszt 2 lej, lekvár (saját), 10 deka zsír 5 lej. Vacsora és reggeli kávé és tej ára 16 lej. Az ebéd és vacsora tehát négy személynek és két alkalmazottnak alig kerül egyenként többé 10—12 lejnél, akkor is, ha az almát és gyümölcsöt vásárolni kellene.

Vendéglőben egy kis adag főzeléket sem kap az ember ennyiért.

A lakásuk. Tágas, szellős szobában van mind a négyen. Matrácok, fehér vaságyak, fehér, sima, izléses négy szekrény. A lakosztoba mellett fürdőszoba teljes komforttal, nagy káddal, mellékhelyiséggel. A házban még egy szoba van egy személy számára. Ez most üres. De a házban hely van még jó néhány ápoltszáma, ha a péntek esti gyertyagyújtás adományait intézményesülnek és gyarapodnak.

Kell hogy intézményesüljenek és gyarapodjanak. Ha az állam elmulasztotta a tehetetlen öregek ellátását, jöjjön az emberi könyörület! Jöjjön és fogja kezén a szegény jó öregeket. (sz. i.)

Németország összes hitelezőinek képviselőit új konferenciára telefonon Bázalba hívták

Bazel, augusztus 12. A júliusi londoni konferencia által életrehívott bizottság tárgyalásai kedden érdekes fordulatot vettek. Miután a bizottság, amelynek feladata Németország pénzügyi helyzetének tanulmányozása, úgy látta, hogy jelenleg nem kaphat pontos áttekintést a Németországnak adott rövidlejáratu hitelek-ről, mivel jelenleg 50 német bank és külföldi bankok között, valamint az ugynevezett hitelfenntartó konzorcium között tárgyalások folynak, úgy határozott, hogy a tárgyalásokat pillanatnyilag megszakítják és a különböző érdekelt bankok képviselőit, valamint a hitelfenntartó konzorcium tagjait telefonon Bázalba hívták, hogy tárgyalásaikat a tanulmányi bizottság jelenlétében folytassák. A bizottság véleményeltérések esetében a döntőbírósság szerepét játszán a ezek a tárgyalások egyidejűleg módot nyújtanának a bizottságnak arra, hogy tiszta képet nyerjen Németország rövidlejáratu kölcsöneiről.

Ezen a tárgyaláson Németország hitelezőinek közel 98 százaléka lenne képvisel-

selve.

Az Albert H. Wiggin elnöklésével lefolyt délelőtti ülésen dr. Melchior bankár, német megbízott befejezte részletes és nagyszabású exposéját Németország pénzügyi válságáról. A tárgyalásokat, amelyek 11 óráig majdnem fél 2 óráig tartottak, délután fél 4 órakor folytatták.

Érdekes volt, hogy a délelőtti ülés végén az ülés résztvevőinek nyilatkozataiból meg lehetett állapítani, hogy Anglia és az Egyesült Államok erősen el vannak határozva, hogy feltétlenül praktikus eredményre jussanak s ebben a fázisban franciák részről is jóindulatú támogatásban részesülnek. Ha a tanulmányi bizottságnak nincs is a különböző kormányok által megadott pontosan körülírt felhatalmazása, állása mégis olyan, hogy erős erkölcsi nyomást gyakorolhat az esetleg ellenszegülő hitelezőkkel szemben. A bizottság erejének tudatában ezért nagy igyekezettel és bizonyos felismerhetetlen optimizmussal folytatja munkáját.

Ezen a tárgyaláson Németország hite-

Hat évre ítélték a „legügyesebb olasz szélhámost”, aki püspöknek adta ki magát és bigámiát követett el

Milánó, augusztus 12. A lanciano törvényszék közel egy hétig tartó tárgyalás után, amely bővelkedett drámai fordulatokban, hat évi börtönbüntetésre ítélte Boi Antoniot, akit az olasz lapok a legügyesebb olasz szélhámos címmel tüntettek ki. Boi Antonio valóban a legvakmerőbb, szinte hitetlen szélhámosságokat követett el. Kalandos pályafutását 1914-ben kezdte meg, amikor otthagya első feleségét és annak barát-nőjével, egy gazdag gyáros feleségével megszökött. Közben elfelejtett katonai szolgálatra jelentkezni s ezért a Nisidaszigetre száműzték. Később amnesztia folytán ismét visszatérhetett Olaszországba. Ettől kezdve Boi reverendát öltött s így követte el csalásait. Róma közelében egy kolostorban jelentkezett, ahol Pietro da Monti páter néven mutatkozott be s eladta, hogy ő az a katolikus misszionárius, akiről általában azt hitték, hogy a kannibálok meggyilkolták. A halottnak hitt, hősies magatartásáról ismert misszionáriust a kolostorban nagy szeretettel fogadták, több hónapot töltött a kolostorban, ami-

kor végre megjelent a valódi misszionárius édesapja, hogy a halottnak hitt fiát karjaiba zárja.

A kínos leleplezés vége az lett, hogy Boi Antoniot két évi börtönnel büntették. Kiszabadulása után kisebb szélhámosságokat követett el, egy szép napon azután Terranova városában tünt fel, ahol Passegieri Carlo professzornak adta ki magát és sikerült egy Loricchio Anna nevű gazdag hölgy kegyeibe férkőznie, akit elvett feleségül. A házasságból két gyermek született. Az állprofesszor nem nyugodott és váratlanul eltűnt. Ugyanakkor eltűnt a szomszéd villából egy feltűnően szép fiatal leány is. Mint később kiderült, Boi szöktette meg. Néhány hét múlva a szélhámos Vasto abruzzói városkában tünt fel papi talárban.

Benevent püspökének adta ki magát, aki unokahúgával utazik. Vasto városkában nagy tisztelettel fogadták; az állpüspök misét mondott, körmeneteket vezetett, sőt mint állítólagos orvos, betegeket is kezelt, főleg asszonyokat. Mikor már forró volt a talaj Vastoból

is eltűnt. Egy környékbeli községben telepedett le egy ottani gazdaember rokonszenvét sikerült megnyernie, aki buzgó katolikus volt. Boi prelátusnak adta ki magát, aki bibornoki kalapra pályázik s egy pár nagyon szép hetet töltött a dusgazdag földbirtokos pompás villájában. Vakmerőségében odáig ment, hogy megjelent a község templomában püspöki süveggel a fején s a pásztorbottal a kezében.

Nagymisét tartott papi segédlettel, a lelkészeknek azonban feltűnt, hogy a „püspök” nem tartja be a ritust. Az istentisztelet után a helybeli lelkészek Benevent városából információkat kértek a különös püspökről, mire a válasz megérkezett, Boi megszökött, néhány hét múlva azonban egy másik abruzzói városban elfogták. A törvényszék csalás és bigámia miatt mondta ki bűnösnek Boi Antoniot s ezért hat évi börtönrre ítélte őt.

Nem a föniciaiak találták fel az abc-t

Sprengling professzor szenzációs felfedezése

Csikágó, augusztus 12. A csikágói egyetem orientálistája, Martin Sprengling tanár a napokban a Szinaj félszigeten talált kötéltáblákról érdekes monográfiát tett közzé. A táblákat ismeretesen 1904-ben ásta ki Sir Flinders Petrie angol történész. Sprengling tanár behatóan tanulmányozta a táblák felírását, amelyekből meg tudta állapítani, hogy az első abc-t, vagyis a betűírást nem a föniciaiak találták fel, mint ahogy azt eddig általában hitték, hanem egy beduin bányafelügyelő, aki a rendes időszámítás előtt 1850—1800 között élt a Szinaj sivatagban és aki az egyiptomiaknak dolgozott. Sprengling szerint ez a beduin egy huszonegy hangot szimbolizáló írásrendszert talált fel, abból a célból, hogy a bányászati körülményeket feljegyezze. Bizonyára nehezebb esett neki az egyiptomi hieroglifrendszerrel való rovárs és ezt akarta helyettesíteni az akkori új írásjegyekkel.

A Szinaj hegyen eddig 14 felírást találtak. Sprengling tanár kimutatta, hogy a legtöbb tábla Baal isten feleségének — akiknek kultusza ellen Mózes és a zsidók erősen harcoltak — volt szentelve. Főleg hálaladó és hódoló irások, egyrészt azonban könyörgés az isten-nőhöz. Vannak utalások Szeir országára, amiből a tudós arra következtet, hogy azok az emberek, akik a táblákat készítették és akik az egyiptomi bányákban dolgoztak, Szeir országából kerültek a Szinaj hegyre. Sprengling professzor az egyik tábláról kibetűzte a következő felíratot: „En vagyok Sahmilat bányász, s. 4. számú tárna felügyelője”.

A betűírás terjedéséről Sprengling professzornak az az elmélete, hogy a sivatag népe, amely feltalálta az alfabetet, a gazdasági leromlások egy korszakában a bányavidékről a szélrózsa minden irányában elszéledt. Egy csoportja a bányászoknak Palesztinába és Szíriába vándorolt és itt fejlődött ki belőlük a kanaániták és föniciaiak néptörzse, amelyet a zsidók 350 évvel többé területeken találtak. Egy másik csoport Dél-Arábiában, egy harmadik, amelyből később az arameusok fejlődtek, északra vándorolt. Ez utóbbi csoport révén jutott el a betűírás Indiába, ahonnan az arabok 650-ben hozták Törökországba és Európába.

— A „Nautilus” gépei felmondták a szolgálatot. Londonból jelentik: A Nautilus gépei nem nagy távolságban az észak-norvégiai Tromsötől váratlanul leállottak. A személyzet még nem tudta a gépdefektus okát megállapítani. A buvárhajót most a hullámszáz ide-oda veti. Tromsötől segélyhajókat küldöttek ki a tengeralfutó szikratávirója által megjelölt pontra, hogy a Nautilus esetleg visszavontassák a tromsói kikötőbe.

„OLLA”
GUM...!

a világmárka megóvja Önt a némi betegeskedéstől.

Csecsemőnek a legjobbat: Höfner-hintőport, krémet, szappant

H
Az UJ KELET
bánság
Főszerke
Felelős sz
Buka
Hátszegi
Cikkeink ut
megjelö

— Tréfás
lentik: Mészá
Imre feketel
kat. Estefal
pásztorra:
hákát. En lem
tom magamat
magát, mire
távozott. A pa
vette komoly
csak akkor i
menve megta
lógva, holtan.
hogy tettét
vette el.

— Hoover
gyott le. Wash
elnök 57-ik s
ben, bizalmas
val ülte meg
egészségi álla
akkor volt, am
Csak sulya
kilóra.

— Megszilá
newyorki érté
tik: Az értékt
vezetőrtékek r
igen élénk volt

— Gandhi n
kerekszal-kor
lentik: Bomba
közölte, hogy
ben megsem fo
a londoni kere
a bombayi kor
ügyében hozzá
választ adott.
zér ezt az ad
Wellington ind

— A Népszö
az államoktól f
böl jelentik: A
átiratokat inté
lyek a jövő év
ciára meghívás
móktól fegver
sét. A legtöbb
nak. A szovjet
küldötte az ad
nyilvánosságra

Elrontott g
gés, kellemetle
szükszerűsége
eseteinél má
Ferenc József
san és kellem
vosi tudomány
József viz has
káros követke
ménynek bízo
serüföz gróv
és fűszerüzlet

— A keresz
az összes nem
való küzdelem
lentik: A kere
gének Clevel
resszusán 701
nében kifogás
egyoldalú meg
Németország le
előse. A vilá
összes nemzete
kénest állandó
kében.

— May Mur
cegi férje ellen
Az amerikai fi
zácója May
bontása. A szó
setet adott be
georgiai herceg
vel ezelőtt me
általában azt l
boldog házassá
tésként hatott.
Murray válók
hogy férje elv
nászával kine
kes, hogy a ge
gej herceg Pol
ezt a házasságo
totta a bíróság
felvetik a kérd
hercegek alk
avagy a filmsi

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Trefás öngyilkos.** Nagykőrösről jelentik: Mészáros Pál 17 éves kanász Duzs Imre feketéi tanyáján legeltette a marhákat. Estefelől rászólt a közelében levő liba pásztorra: — „Hé, őrizd ezeket a marhákat. Én lemegyek a kuthoz és felakasztom magamat”. A libapásztor elnevette magát, mire Mészáros megverte és el-távozott. A pásztorgyerek még akkor sem vette komolyan Mészáros kijelentését, csak akkor ijedt meg, mikor hazafelé menve megtalálta a kanászt a kuthozon lógva, holtan. A nyomozás megállapította, hogy tettét szerelmi bánatában követte el.

— **Hoover 105 kilóról 94,5 kilóra fogyott le.** Washingtongból jelentik: Hoover elnök 57-ik születésnapját teljes csendben, bizalmas barátai körében vacsorával ülte meg a Fehér Házban. Az elnök egészségi állapota általában jobb, mint akkor volt, amikor a Fehér Házba vonult. Csak súlya csökkent 105 kilóról 94,5 kilóra.

— **Megszilárdultak a vezetőértékek a newyorki értéktőzsdén.** Newyorkból jelentik: Az értéktőzsdén az összes jelentős vezetőértékek megszilárdultak. A forgalom igen élénk volt.

— **Gandhi mégsem utazik el a londoni kerekasztal-konferenciára.** Londonból jelentik: Bombayi jelentés szerint Gandhi közölte, hogy az előző tervekkel ellentétben mégsem fog módjában állani elutazni a londoni kerekasztal-konferenciára, mert a bombayi kormányzó az ingatlanadók ügyében hozzáintézetett iratára elutasító választ adott. Az indiai nacionalista vezér ezt az elhatározását közölte lord Wellington indiai alkirályval is.

— **A Népszövetség főtítkársága bekerete az államoktól fegyverkezési adatait.** Genfből jelentik: A népszövetségi főtítkárság átiratokat intézett azon államokhoz, amelyek a jövő évi leszerelési világkonferenciára meghívást nyertek s bekerete az államoktól fegyverkezési adataik részletezését. A legtöbb állam eleget tett a felhívásnak. A szovjet és Lengyelország is beküldötte az adatokat, de tiltakozott korai nyilvánosságra hozataluk ellen.

— **Elrontott gyomor, bélzavarok, émelvesség, kellemetlen szájj, homlokfájdás, látászékelyorlás, hányás vagy hasmenés** eseténél már egy pohár természetes Ferenc József keserűviz gyorsan biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvos tudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok évés és ivás káros következményeinél igazi jótétele ménynek bizonyul. A Ferenc József keserűviz gyórcsüszterákban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **A keresztény ifjak világszövetsége az összes nemzetek diákjait a békekért való küzdelemre hívta fel.** Londonból jelentik: A keresztény ifjak világszövetsége Clevelandban tartott világkongresszusán 701 szavazattal 2 szavazat ellenében kifogásolták a békediktátum azon egvárdalu megállapítását, hogy kizárólag Németország lenne a háború egyetlen felelőse. A világkongresszus felhívta az összes nemzetek diákjait, hogy erejükhez képest állandóan küzdienek a béke érdekében.

— **May Murray válópert indított hercegi férje ellen.** Newyorkból jelentik: Az amerikai filmvilágnak legújabb szenzációja May Murray házasságának felbontása. A szőke filmszínésznő válókérését adott be férje, M. d. Ivani Dávid georgiai herceg ellen. A filmsztár öt évvel ezelőtt ment férjhez a herceggel s általában azt hitték, hogy mintaszerűen boldog házasságot élnek. Nagy meglepetésként hatott, amikor kiderült, hogy May Murray válókérését azzal indokolta, hogy férje elviselhetetlen kegyetlen bánásmóddal kinozza őt és kisfiát is. Érdekes, hogy a georgiai herceg fivére, Szergej herceg Pola Negrinek volt a férje; ezt a házasságot egy évvel ezelőtt felbontotta a bíróság. Az amerikai lapok most felvetik a kérdést, hogy a M. d. Ivani hercegek alkalmatlanok-e a házasságra, avagy a filmesillagok?

Mentsétek meg a borsai Riesel-árvákat!

A tragikus körülmények között meggyilkolt borsai Riesel Ábrahám árvái javára ujabban a következő adományok érkeztek be a kolozsvári zsidó Kishiteltintézethez:

Roth Jenő Oradea 100, Grün Lajos Dej 100, Izsák Adolf Fogaras 100, Egy belényesi zsidó fiatalember 200, Dr. Borgida József Szatmár 200, Izrael Adolfné Aiud 200, Strasser Károly Pécica 200, Weisz Erzsébet Sibiu 100, Eichner Adolf Györök 100, Eisen Ludovic Rosnov 50, Kalmár Henrik Vasláb gyűjtése 450, Riesel Ábrahám Vasláb 200, Stein Lajos Vasláb 100, Nuszbaum Béla Călățele 200, Lichtmann A.

— **Eltűnt óceánrepülő útján egy dán származású amerikai pilóta.** Londonból jelentik: Cramer dán származású amerikai pilóta óceánrepülő útján Amerikából jövet Norvégia déli partvidéke közelében eltűnt. A norvégiai Bergenből kétt, Stavan gerből három repülőgépet indítottak utba felkutatására. Attól tartanak, hogy Cramer gépével a tengerbe zuhant, mert az utóbbi két napon át az óceán felett, különösen a norvég partvidék közelében igen viharos volt orkányszerű szélrohamokkal.

— **Kivonulnak a külföldi bankok Mexikóból.** Londonból jelentik: A Mexikóban letelepedett külföldi pénzintézetek az ezüstváltatára történt visszatérés miatt kezdik likvidálni üzleteiket s ki fognak vonulni Mexikóból, mert állandó konfliktusai vannak a mexikói üzletfelekkel. A bankok ugyanis aranyváltatásra érvényes szerződéseket kötöttek s a felek most csak ezüstben akarnak teljesíteni.

Hol a boldogság mostanában? Zsidó kórház-sorsjegy akciójában!

— **Dr. Weissburg Chájim szombat este fél tízkor tartja beszámolóját a XVII. bázeli Cionista Világkongresszusról,** a Salom Club helyiségeiben, a Szentlélek uca 6 alatt. Mindenkit, kit a mai cionista világhelyzet érdekel — szívesen lát a helyicsoport elnöksége.

— **Palesztinában meghosszabbították a gyülekezési tilalmat.** Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai kormány a gyülekezési és a fegyverviselési tilalmat az ország területére meghosszabbította 3 hónappal. Ezzel az intézkedéssel a kormány elejét akarja venni a legesekélyebb megmozdulásnak is.

— **Hindenburg is részt vett a weimari alkotmányünnepen.** Berlinből jelentik: A weimari alkotmányünnepen Berlinben Hindenburg elnök is részt vett. A birodalmi gyűlés üléstermében nagyszámu közönség jelenlétében Dietrich birodalmi pénzügyminiszter és Brüning kancellár mondottak ünnepi beszédet. Az ünnepség után katonai díszmenel volt s a kivonult csapatok elmaszíroztak Hindenburg előtt.

— **Szombaton hozzák nyilvánosságra Francois Poncet francia képviselő berlini nagykövetté való kinevezését.** Párizsból jelentik: Francois Poncet képviselő, gazdasági államtitkár berlini francia nagykövetté történő kinevezését szombaton fogják nyilvánosságra hozni. A kinevezés egyelőre hat hónapra szól, mert az 1928-ban elfogadott francia pénzügyi törvény nem engedi törvényhozóknak félévnél hosszabb időre külföldön való delegálását. Poncetnak a hat hónap leteltével nyilatkozni kell, hogy képviselői mandátumát óhajtja-e megtartani, vagy pedig a berlini nagykövetséget.

Cluj 100, Pinkesz és Schönbrunn Timisoara 200, Markó F. Cluj 100, N. N. Simleul-Silv. 100, Hirsch Rudolf Odorheiu 100, Márk Emil Baia-Mare 100, Munk Gizella Karánsebes 100, Löwy Dávid és neje Sibiu 150, Illés József Csermő 100, Goldschlager Adolf Sânmihaiu de Câmp 200, Löwy és fiai Déva 100, Fisch Adolfné Cluj 50, N. N. Cluj 100, Dr. Diósi Phöbus Simeria 100, Horbácz József Oradea 100, Révai Andor 100, Révai Blanka Dicső-szentmárton 100, Tabak István Vasláb 100 lej. Összesen 4.300 lej. Eddig kiutattva 3150 lej. Gyűjtésünk eddigi összege 7450 lej.

— **Halálozás, Sziget zsidóságának** ujabbnagy vesztesége van. Weisz Bertalan hatvanegyéves kereskedő elhunytával. Weisz Bertalan a város kereskedő társadalmának kimagasló egyénisége volt, akit a zsidóság osztatlan nagyrabecsüléssel és szeretettel vett körül. Weisz Bertalannak kedden bekövetkezett halála Szigeten nagy részvétet váltott ki és a tekintélyes zsidó családot Sziget lakossága elárasztotta részvénytulkozataival. Weisz Bertalannak nyolc gyermeke van, valamennyien képzett és közszeretben álló intellektuelek. Weisz Bertalan temetése szerdán délután zajlott le és az elhunyt kereskedő ezrek kísérték ki utolsó útjára.

— **Belgrádban kivégeztek egy terrorista.** Belgrádból jelentik: Kedden hajnalban kivégzés volt a jugoszláv fővárosban. Ezuttal elsőszöben hajtottak végre halálos ítéletet, az államvédelmi törvényszék ítétele alapján. Rosics Iván, akit a törvényszék két héttel ezelőtt ítélt halálra, nem részesült a királyi kegyelemben és hajnali féltkor felakasztották. Rosics Iván egy politikai terrorszervezet tagja volt. A mult évben Novgradiskában több revolverlövéssel agyonlötötte a polgármestert. A terrorszervezet vezéré. Lovákovics Iván volt csendört szintén halálra ítélték, neki azonban a királyi kegyelemzett és büntetését életfogytiglani fegyházra változtatták át.

— **A liverpooli tőzsdén három és fél fontra zuhantak a gypotárak,** Londonból jelentik: A liverpooli tőzsdén a gypotárak 3 és fél fontra zuhantak. 30 év óta nem fordultak elő ilyen alacsony gypotárak. Newyorkban szintén erős áresés volt. Az árszuhanás a Federal Farm Board azon bejelentése nyomán támadt, hogy az idei termés a becslést 15 millió 584 ezer bálával haladja meg.

— **Emberek ezrei igazolják, hogy aranyér végbél körüli kipállás, viszketés, repedések és vérzés ellen** legjobb a Haemorsan kenőcs vagy kup. Olcsón kapható a gyógytárakban.

— **Marconi a rádió jövőjéről.** Torinóból jelentik: Marconi beszélgetést folytatott a Gazetta del Popolo torinói levelezőjével és nyilatkozott a rádió problémájáról. Ami a különböző hullámhosszon való adást illeti — mondotta Marconi szenátor —, még gyermekcipőkben járunk. A hosszú hullámokról áttértünk a közép- és a kétszáz méter körüli rövidhullámokra. Jelenleg az egész rövid, néhány centiméteres hullámhosszon való, magasfrekvenciájú adás problémáját tanulmányozom. Meg vagyok győződve arról, hogy az egész rövid hullámhossz alkalmazása óriási lépésekkel viszi előre a rádiózást. Tanulmányokat folytatok a rádiótelefon terén is, hogy kiküszöbölhessem az alkalmatlan mellékzörejekeket, amelyeknek eredetét a hanghordozó hullámokra vezetem vissza.

NAPROL-NAPRA

— **Az Evening News tokiói távirata** jelenti, hogy Herndon és Pangborn amerikai pilóták ellen eljárás indult meg, mert fényképezőgéppel is felszerelt óceánrepülőgéppükkel japán erődítmények felett átrepültek. A pilótákat az eljárás során őrizetbe is vették s így egyelőre nem valószínű, hogy csendesóceáni repülésüket.

— **Lindbergh és felesége** az alaszakai Port Barrowból Nome felé startoltak, de Nome előtt nyolc kilométernyire a sűrű, áthatlan köd miatt leszállásra kényszerültek. Utjukat szerdán akarják folytatni a Behring tengeren át Kelet-Szibéria felé.

— **Moszkvai jelentés közli, hogy Baku-ban** egyik nagy petróleumforrás két héttel ezelőtt lángra lobbant s tüzet azóta nem tudják eloltani. Tíz kilométeres körzetben éjjel is nappali világosság van a lángtenger környékén. A lángot ujabbnexplóziók még szitják. A lángtásztrofa áldozatainak eddigi száma 7 halott és mintegy 60 súlyos sebesült.

— **Sanghaiból jelentik, hogy a Jangce-völgyben** az áradás olyan katasztrofális méreteket öltött, amilyenre évszázadok óta nem volt példa. A lakóházak tizezrei kerültek víz alá és omlottak össze s mintegy 24 millió ember a legnagyobb nyomornak néz elébe a termés teljes megsemmisülése miatt. A lakosságot ismeretlen járványos betegség is tizedeli.

— **Ujabb hírek szerint a Do. X. nem** kénytelen bevárni új motorok érkezését, mert hibáit néhány napon belül a braziliai Parában is ki tudják javítani. Valószínű, hogy az óriásrepülőgép vasárnap folytatni fogja útját az Egyesült Államok felé.

— **Az ujjeländi Newplymouth közelében** petróleumforrás tört elő a föld mélyéből, amely naponta 4 ezer gallon petróleumot vet ki.

— **Bromzban egyik pénzintézet** ajtájában álló bankpénztárost autós banditák elrabolták, elvették a nála talált 3000 dollárt s csak órák mulva bocsátották szabadon.

— **Bombayban a hindu nacionalista** kongresszus megállapította az új zászló színeket. Eszerint a hindu nacionalisták lobogójának színe sárga-fehér-piros lesz, a fehér sávon kék szövökerékkel, amely az angol szövöket elleni propagandát jelenti.

— **Cáfolják Hollywoodból azt a hírt,** hogy Greta Garbo fel akarja lépni Reinhardt berlini színházaiban. A cáfolat szerint a filmsztár nem gondol színpadi fellépésre és az is bizonytalan, hogy szabadságát Európában fogja-e tölteni.

— **Súlyos harcok vannak Kubában** a kormánycsapatok és a felkelők között. Newyorkból jelentik: Kuba szigetén fenn tartják a cenzurát. Kerülő uton érkezett hírek szerint súlyos harcok vannak a kormánycsapatok és a felkelők között a sziget több pontján is. A havannai kormány azon híradását, hogy a forradalom végleg kudartot vallott, nagy fenntartással fogadják.

— **Miért nem Bécsben tárgyalják a Zogu-merénylök perét?** Bécsből jelentik: Az osztrák államügyészség indítványára a bécsi fellebbezési bíróság röviddel ezelőtt kimondotta, hogy Zogu király merénylői ellen a főtárgyalást közbiztonsági okokból Ried város törvényszéke előtt tartja meg. A határozat ellen a védők az osztrák legfelsőbb bírósághoz fellebbeztek, amely azonban az alsóbíróság döntését hagyta helyben azzal az indoklással, hogy egy kisebb városban, amilyen Ried, a hallgatóságot jobban lehet ellenőrizni s így a bíróság és a felek élete kisebb mértékben van veszélyeztetve. Ennek folytán a tárgyalást most már végleg nem Bécsben, hanem Riedben tartják meg.

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1.000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2,700.000— lei értékben

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltséggel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházgyesület Közponi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

az erdélyi zsidó kórházgyesületek sorsjátékának húzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

világmárka megóvjá Om a némi betegségek-től.

ppant

SPORT

Két csoportban fognak játszani a nemzeti bajnokság egyesületei

A bukaresti Makabi is részt vesz a ligában

Brasov-Brassó, augusztus 13. Az olasz rendszerű labdarugó bajnokság bevezetését előkészítő egyesületi konferencia Luchide szövetségi főtitkár elnöklésével úgy döntött, hogy a nemzeti ligában 14 csapat fog szerepelni, melyek két csoportba osztva küzdenek a bajnoki címért. Az első csoportban Bukarest, Kolozsvár, Nagyvárad és Arad egy-egy csapata, továbbá az UDR, a Prahova és a HTV indulnak, a másodikban Bukarest, Kolozsvár, Nagyvárad és Arad egy-egy másik csapatán kívül a TAC, Mures és a Braszovia fog szerepelni.

A csoportmérkőzések után a két csoport győztese fog mérkőzni Románia bajnokságáért. A csoport utolsó helyezettei viszont két selejtező mérkőzést játszanak, a vesztes csapat kiesik a nemzeti ligából és helyet cserél a ligabajnokságok győztesével, míg a régi rendszer szerint tovább játszandó ligabajnokságok döntőjének vesztese két selejtező mérkőzést játszik a nemzeti liga utolsó előtti helyezettjével. A ligabajnokságok döntője kieséses rendszerű lesz. A bajnoki küzdelmek sulypontja tehát erre a két helyezésre terelődik át, mert csak az öt ligabajnok döntőjének első két helyezette számíthat arra, hogy bekerülhet a nemzeti ligabajnokságba.

A brassói konferencia határozatait a szövetség csütörtökön fogja tárgyalni és szentesíteni és ugyanakkor dönt a Ripensianak és a bukaresti Makabinak a nemzeti bajnokságba való felvétele fölött is. A bukaresti Makabi az elmúlt szezonban néhány feltűnésteltető eredményt produkált és a főváros legjobb csapatai közé küzdötte fel magát. A szövetség ennek ellenére sem jelölte a nemzeti ligába és most — utólagos reklamálás után — vette fel a „megbeszélések” közé a Makabi ügyét. A „megbeszélés” eredményét érdeklődéssel várjuk.

Szenzációs futballprogramja van Kolozsvárnak szombaton és vasárnap

Cluj-Kolozsvár, augusztus 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A szombat és vasárnap sportprogram valóban szenzációs futballtraktációkat ígér. Az Universitatea, a Romania, a Haggibbor és a KAC együttes rendezési körmérésén látják vendégül a Kispeszt és a NAC csapatait. Szombaton a két vendéggel két kolozsvári kombinált csapat veszi fel a küzdelmet, vasárnap pedig a győztesek és vesztesek kerülnek össze. A mérkőzésekre a jelenleg rendelkezésre álló legjobb kolozsvári játékosokból állítják össze a csapatokat, amelyek egyenlő ellenfelei lesznek a vendégcsapatoknak.

A Ripensianak újabb konfliktusa van a bukaresti központtal. Mint megírtuk, a központ a balti turán szereplő válogatott csapatba beállította a Ripensia négy játékosát, Albut, Ciolacot, Rafinszkít és Dobait. A Ripensia a tura idejére Temesvárra több nemzetközi mérkőzést kötött le és eltávozó játékosai nélkül aligha tudja megrendezni meccseit. Tekintve, hogy a Ripensia proficsapat, meccseiből tartja fenn magát, jogosultnak látszik az a kívánság, hogy ne vonják meg tőle a mérkőzések rendezésének lehetőségét. A tárgyalások a központ és a Ripensia között folyamatban vannak.

Oroszországban szenzációs eredményeket érnek el az atléták. A Moszkvában vasárnap megrendezett atlétikai versenyen Djatskov atléta 404 cm-es kolosszalás eredménnyel nyerte meg a rudmagasprást. Hasonlóan szenzációs a 100 m. síkfutás eredménye is, amelyet Kornienko 10.6-tól nyert meg.

Nagyváradon játsszák le a cseh-román amatőr mérkőzést. A cseh-román amatőr-válogatott futballmérkőzést a szövetség Nagyváradon akarja lejátszani és nem Kolozsváron, ahogyan az eleinte tervezte volt. Kolozsvárt más nemzetközi mérkőzéssel akarja a központ rekompenzálni.

A Haggibbor házi teniszversenye. Mint megírtuk, a Haggibbor pénteken, szombaton és vasárnap házi teniszversenyt rendez, melyre a benevezéseket ma, csütörtökön d. u. 6 óráig kell a pályán megéjteni. A teniszszakosztály felhívja ugy a magyarcecai, mint a sétatéri pályán

játszó tagjait, nevezéseiket még ma feltétlenül megtegyék. Hat órákor lesznek a sorsolások és a versenyek pénteken, szombaton és vasárnap egész nap tartanak. Vasárnap, a verseny befejezéséül majális rendez a teniszszakosztály.

KÖZGAZDASÁG

A német bankkamatláb csökkentését valószínűleg nyomon követi a többi államokban is a kamatláb redukciója

Berlin, augusztus 12. A Birodalmi Bank központi főbizottsága tegnapi ülésében, — mint jelentettük — leszámítolási kamatlábat 15 százalékról 10 százalékra és a lombard-kamatot 20 százalékról 15 százalékra mérsékelte. A most lecsökkentett kamatláb augusztus elseje óta volt érvényben. Az emelésre akkor azért volt szükség, mert biztosítani akarták a normális bankforgalomra való áttérés zökkenésmentességét.

Ezzel egyidejűleg már is megindultak a kombinációk az európai kamattételek alakulása tekintetében és általában az volt ma a vélemény, hogy ha Németország ötszázalékos kamatredukció mellett döntene, ez mindenesetre ma ga után vonja azt, hogy más államokban is mérséklék a kamatlábat. Így elsősorban számolnak az osztrák kamat-

láb mérséklésével. Ausztriában 10 százalék a hivatalos kamatláb és a német ráta mérséklése után az osztrák kamatlábnak egy-két százalékkal való redukcióját várják.

Érdeklődéssel néznek az Angol Bank mai tanácsulása elé is. Angliában ugyan is a nagy aranyelvonások hatása alatt legutóbb négy és fél százalékra emelték a kamatlábat. Néhány nap óta azonban nem érkeznek hírek újabb aranyelvonásokról, aminek következtében máris kombináció tárgya lett, hogy a csütörtöki tanácsulésen nem fog-e fél, vagy egyszázalékos kamatláb redukció mellett dönteni az Angol Bank tanácsa. Aktualitást adna az európai rátaleszállításoknak az is, hogy tengerentúl akkor sem változtak a kamattételek, amikor Európában egymásután határozták el a tételek emelését.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök: Az ellopott Madonna. (Az Ufa szenzációs, legújabb bűnügyi komédiája. Produkció: Bruno Duday. Zene: Hans May. A világhírű Hans Ottó első hangosfilmje, a többi szerepekben Edit Edwards, Friedel Haerlin, Lequis, Max Adalbert, Paul Henckels. Uj hangos hirodó, új Micki Maus. Helyárak: 10 és 20 lej).

Szombat: Az ellopott Madonna.

Vasárnap: Az ellopott Madonna.

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 5, 7 és 9 órákor: Öfensége a szerelem, A legremekőbb filmoperett,

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lei 25	Kertész: Nemzetköziség útja	Lei 40
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek	Lei 4	Lasalle: Az alkotmányról	Lei 6
Andersen: A muzikális malac	Lei 7	Lasalle: Munkásprogram	Lei 6
Andrejev: A pince mélyén	Lei 48	Macedonal: Szocializmus és társad. L.	48
Balzac: A lidérc	Lei 20	Marx: Osztályharcok Franciaországban	Lei 48
Barbusse: Jézus	Lei 65	Marx: Bér és profit	Lei 20
Bauer: A szocializmus útja	Lei 6	Marx: Harmadik Napoleon államcsinye	Lei 20
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai	Lei 20	Marx: olgárháboru Franciaországban	20
Bernstein: Mi a szocializmus	Lei 5	Masekincs: A világ népeinek meséiből	Lei 30
Bernstein: Görlitzi pártprogram	Lei 12	Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lei 18
Bernstein: Lasalel Ferdinand és jelentősége	Lei 18	„ Az internacionalé története L.	25
Csehov: Kisértetes éjjel	Lei 40	„ Egyház ésmunkáskérdés	L. 5
Csehov: Idegenkenyéren	Lei 40	Müller: Marx és szakszervezetek	Lei 15
Csehov: A fekete barát	Lei 40	Pach: Társadalmi ember élete	Lei 25
Csehov: A koidus	Lei 40	Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lei 20
Farkas: Kisértetek	Lei 30	Róka Tóni: Erger-Berger	Lei 85
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése	Lei 15	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	6
Gergely: Játsszik az ucca	Lei 25	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lei 8
Hamsun: Őszi csillagok	Lei 15	Szemes: Mi az osztályharc	Lei 5
Jászai: Az agitáció	Lei 4	Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lei 65
Kasza: Mi az igazság	Lei 5		
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5		

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostályában Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lei
Vastagbetűvel 8 Lei
Legkisebb apró, 10 szó 40 Lei
Allástkeresőknek 1 szó 3 Lei
Vastagbetűvel 6 Lei
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelíges leveleket továbbítunk.

Valódi és belföldi perzsaszönyvegek és ezüstnemű nagyon olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Schwartz Ignace kóser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárati Szappan ucca felől. Olcsó árak!

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad izr. uricsalád középiskolás urileányt fűrdőszoba- és zongorahasználattal. Berger Antalné Oradea, Str. Cantemir (Beöthy Ödön ucca) 42., I. 7.

Házasodni akaró 45 éves művelt, vallásos kereskedő rokonom részére keresek jó családból való feltétlen intelligens háziasan nevelt, csinos idősebb leányt, ki szereti a falusi életet és kereskedelmet. Hozomány nem fontos. Fényképpel ellátott, részletes leveleket „Falu” jelígre a kiadóhivatalba kérek. Diszkréció biztosítva.

Uri család egy-két gyermekét az iskola időnyre teljes ellátásra elvállalná Székely, Str. Surda 22.

Csemegefajszólót viszonteladásra minden mennyiségben állandóan szállít. Magazin Korányi Arad.

Rövid, fekete zongora bérbeadó. Megtekinthető d. e. 10—12-ig özv. Jámborné, Erzsébet u. 8.

Egyetemi hallgató jutányosan előkészít bármilyen vizsgára. Perfekt román, német, francia. Esetleg ellátás ellenében is. Cím a kiadóban.

Olcsón eladó 30 f. méter furnirozott falburkolat és szobanövények. Calea Victoriei 68.

Intelligentes Mädchen perfekt deutsch, rumänisch sucht für Nachmittagstunden Erziehertposten bei Elementarschul Kindern. Adr. an die Redaction unter Solid.

Agilis, munkaereje teljében levő, kitünő akvizitőr, organizátor, gépiró, magyar levelező és könyvelő, ki a puha- és keményfa szakmák minden ágában is teljes jártassággal bír és mind a három nyelvet beszéli, megfelelő elhelyezkedést keres. Megkereséseket Cluj, R. Ferdinand 30. Szövetség címre küldendő.

Uricsalád elfogad teljes ellátásra 2 iskolásgyereket, vagy urileányt. Feuerstein Kálmán Cluj, Str. Avram Iancu 18.

Iskolás kislányt teljes ellátásba elvállal, zongora- és fűrdőszobahasználattal, izr. uricsalád. Ugyanott 4—6 személy részére elsőrendű kóser házikoszt kapható. Str. Gherescu (volt Bástya ucca) 8., I. emelet.

A Zsidónó Szakácskönyve

1000-né több kitünő recept. A közel 400 olda az, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvostályában

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ: HIRDESSÉN AZ UJ KELETBEN

Hattyudal

Azt rebesgeteban néhányra ülnek össze. Azt rebesgetszuson a jorgszakaikat Argetöket.

Azt rebesgetnie alminiszte hogy erőteljes párt vidéki ta

Mindezt nem állítja s hiszen ma ne

szág élen, sőt many, amely Jorga-Messias hogy megvált

pártok átkötöl nem is lehet.

Mi lesz akkor teban? Talán koncega-párt fogja

A kínai bo

Kinában harmnyi területet ör területet tehát, egyharmad rész Tisza köze. A fa lésben, hacsak mérti a pusztulá a mértéktelenség dalomra a pokol szakadt.

Négymillió hámillió kuli néz gyük hozzá ehhe Kinában tíz év ózatu polgárháboréhinység követke pusztultak el és álló fegyveres a költák le egymás

Ha tárgyilagok kell állapitanun pest Európa migosan elenyésző. négy évig tartottult el és az eu küliek száma körug. Kinában eg negyvenmillió erkarjaiba, nem széddig is éhhaláll

Szomorú viga moru vigasz és e tató. Azt a sötét kénytelenül is b aki a Teremtés gát, még mindig áll a Teremtés é vel, az elemek szemben.

Dimitrescu felhívása

Ha éppoly kom ség inspirálta Di lis felhívását, belőle — ugy ez alkotó jelentőségű kötés utáni Rom mitrescu generális intézi felhívását szavakkal bélyegz lelkü csendőrlégé zák a lakosságot pos ok nélkül le „El akarom érn hogy e barbár és tünjön, miért is e egész lakosságát, vezetőit, a község pok tudósított, sz akár hallomásból, tudomására jut, ilyen cselekmény engemet személye